

Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola

Egy elfeledett hadjárat.
Johannes Herold és az 1556-os dél-dunántúli hadjáratsorozat
emlékezete.
Phd disszertáció tézisei

Majoros Máté

Témavezető: Prof. Dr. Kasza Péter
tszv. egyetemi tanár
SZTE BTK
Klasszika-Filológia és Neolatin Tanszék

Szeged
2025

Tartalom

1. A kutatás előzményei.....	1
2. A disszertáció célkitűzése és tartalmi ismertetése	2
3. A kutatás eredményei.....	4
4. Az értekezés témájában megjelent publikációk.....	7
5. Egyéb publikációk	8
Abstract	9

1. A kutatás előzményei

Ez a kutatás egy hosszú távú tudományos utazás eredménye, amely az ókori nyelvek és kultúrák, azon belül is a neolatin specializáció keretében indult, és végül egy doktori disszertáció alapját képezte. Az alábbiakban bemutatom a kutatás főbb állomásait és az elért eredményeket.

Alapszakos tanulmányaim során, klasszika-filológia szakirányon Dr. Kasza Péter témavezetőmmel közösen találtunk rá egy rendkívül ígéretes szakdolgozati témára: az 1556. évi dél-dunántúli hadjáratsorozatra. Ez a téma tökéletesen illeszkedett mindkettőnk tudományos profiljába. 2016-ban jelent meg ugyanis Kasza Péter gondozásában az *Egy elfeledett ostrom emlékezete. Szigetvár, 1556* című¹ kötet, ami a hadjáratkomplexum szakaszai közül a Szigetvár ostromát feldolgozó szövegeket gyűjtötte össze és mutatta be a legújabb kutatási eredmények bevonásával. Már ekkor megmutatkozott, hogy a témában rejlő lehetőségek túlmutatnak egy egyszerű szakdolgozaton. Ennek eredményeként született meg a 2017-ben írt BA-szakdolgozatom, amelynek címe „*Előjáték a Szigeti veszedelemhez*” avagy az 1556-os magyarországi hadjárat és annak körülményei Wolfgang Lazius művében. A szakdolgozat központi eleme egy Wolfgang Lazius, bécsi udvari történétíró által írt kézirat-töredék feldolgozása volt. Ezt a töredéket Lazius egy másik, szintén az 1556-os hadjáratról szóló, 1557-ben nyomtatásban is megjelent, *Rei contra Turcas gestae anno MDLVI brevis descriptio cum adiecta chorographia* című művével vettem össze. Az összehasonlítás során kiderült, hogy a kézirat szöveg az 1557-es nyomtatott változat egy korábbi verziója, ám szellemiségében merőben eltért attól. Lazius jelentős átalakításokat hajtott végre a szövegen annak érdekében, hogy minél inkább a bécsi udvar által Szigetvár megsegítésére küldött hadakat vezető Tirol Ferdinánd főherceg érdemeit hangsúlyozza ki. Ennek következtében a történeti hűség háttérbe szorult, és Lazius az objektivitás feláldozásával igyekezett a törökök felett aratott győzelmet még nagyobb sikerként feltüntetni. Az anyag gazdagsága és a téma mélysége már ekkor jelezte, hogy a kutatás folytatása indokolt.

A klasszika-filológia mesterképzési szak antik örökség specializációján lehetőségem nyílt az alapszakon megkezdett kutatásaim folytatására és elmélyítésére. Ennek eredménye a 2019-ben írt TDK-dolgozatom *Johannes Herold Dialógusa, avagy egy elfeledett beszélgetés a 16. századból* címmel. Ez a munka az 1556-os Szigetvár körüli hadjáratkomplexummal foglalkozó

¹ KASZA Péter (ed.), *Egy elfeledett ostrom emlékezete. Szigetvár, 1556*, Budapest, 2016.

szövegtörzs egy másik fontos darabját, Johannes Herold bázeli humanistának a hadjárata kapcsán írt *Dialógusát* vizsgálta, amely Lazius művéhez hasonlóan szintén 1557-ben, az események után egy évvel jelent meg nyomtatásban.

A mesterszakos kutatás során világossá vált, hogy Herold és Lazius szövegei között releváns filológiai kapcsolat áll fenn. Emellett az is bebizonyosodott, hogy Herold műve a hadjárata kapcsán született legjelentősebb irodalmi alkotás, amely komoly történeti forrásértékkel is rendelkezik. A Herold műve és az 1556-os Szigetvár körüli hadjáratkomplexumhoz kapcsolódó szövegtörzs kapcsán írt TDK-dolgozatom, illetve annak mesterszakos szakdolgozattá történő kibővítése során egyre inkább nyilvánvalóvá vált, hogy a téma rendkívül gazdag, és a benne rejlő további kutatási lehetőségek kiváló alapot biztosítanak egy PhD-disszertáció elkészítéséhez.

Az alapszakos szakdolgozati témám folyamánként született meg tehát a TDK-, illetve mesterszakos szakdolgozatom, amelyek mind a hadjáratsorozat szövegeinek komplex filológiai és történeti vizsgálatát célozták. E tudományos építkezés egy BA-szakdolgozattal vette kezdetét, majd a TDK- és mesterszakos munkák révén tovább bővült és mélyült. Végül ez a folyamatosan fejlődő és gazdagodó kutatás egy PhD-disszertáció formájában csúcsosodott ki, amely egyfelől az 1556-os dél-dunántúli hadjáratsorozathoz köthető szövegek összegyűjtését és bemutatását, másfelől Johannes Herold munkásságát, azon belül is a hadjáratkomplexummal összefüggésben keletkezett szövegeinek értelmezését célozta. A kutatás során elért eredmények és az azonosított filológiai kapcsolatok új perspektívákat nyitottak a 16. századi magyar történelem és irodalom megértésében.

2. A disszertáció célkitűzése és tartalmi ismertetése

A disszertáció, amint azt fentebb már említettem, az 1556-os dél-dunántúli magyarországi hadjáratkomplexummal és annak 16. századi irodalmi visszhangjával foglalkozik. Fő célja, hogy bemutassa és bizonyítsa: Johannes Herold bázeli humanista hadjáratról írt történeti munkája révén a 16. századi magyarországi historiográfia megkerülhetetlen forrásává és teljes értékű tagjává válhat. A dolgozat két fő részre tagolódik, részletesen feltárva a hadjárat eseménytörténetét és irodalmi feldolgozásait, valamint Herold szerepét ebben a kontextusban. Az első részben az 1556-os dél-dunántúli hadjáratsorozat szövegtörzsét mutatom be. Először egy rövid történeti áttekintést nyújtok a hadjárat eseményeiről, fázisairól és kortárs visszhangjáról, hangsúlyozva a hadjárat folyamatosan változó megítélését az írott beszámolók

tükrében. Ezt követően a szövegtörzs irodalmi aspektusára fókuszálok. Meghatározom a tíz darabból álló, zömében latin nyelvű szövegcsoporthoz, és kategorizálom azokat keletkezésük, illetve jellegük (dokumentum-igényű primer hadi jelentés vagy retorikailag kidolgozott humanista narratíva) szerint. A vizsgálat során elsősorban a kortárs szövegekre és szerzőkre koncentrálok. Végül feltárom az egyes szövegek belső viszonyrendszerét, hangsúlyozva, hogy nemcsak tematikailag tartoznak össze, hanem annál jóval mélyebb és sokrétűbb a köztük fennálló viszonyrendszer. A különböző szerzői koncepciókat Tiroli Ferdinánd főherceg alakjának ábrázolásain keresztül elemzem, összevetve Lazius, Herold, Istvánffy Miklós és Forgách Ferenc szövegeit. A filológiai összevetések helyett az adatok és tények összevetésére fókuszálok.

A disszertáció második részében Johannes Herold alakjával foglalkozom. Elsőként Herold helyét határozom meg a korabeli Nyugat-Európa szellemi és kulturális palettáján, bemutatva Bazel milióját, valamint Herold életét és munkásságát. Kitérek Herold „humanista-profiljára” és kapcsolati hálójára, valamint az 1556-os hadjáratához kapcsolódó írásainak, a *Princeps Iuventutis*nak (a továbbiakban: panegyricus) és a *Rei contra Turcas*nak² (a továbbiakban: *Dialógus*) az előzményeire és szerepükre az életművében.

Ezután Herold 16. századi magyarországi történetíráshoz való viszonyát vizsgálom. Itt keríték sort az 1556-os hadjáratról foglalkozó két műveinek részletes bemutatására és elemzésére. Fontos kihangsúlyozni, hogy bár irodalmi igénytel megírt szövegekről van szó, komoly történetírói értékkel is bírnak. Különösen igaz ez a *Dialógus* esetében, amely a hadjárat eseményeire koncentrálnak. A *Dialógus* elemzése előtt egy rövid áttekintést adok a reneszánsz dialógusokról általában, hogy Herold művének egyedi vonásait is kiemelhessem.

A következő fejezetben Herold forráshasználatát és művének történeti hitelességét vizsgálom. Részletesen összevetem a *Dialógust* a hadjárat legautentikusabb, primer forrásával, a *Consultationis sub expeditione Domini Palatini versus Babocsa jul 16-28*. (a továbbiakban: *Diarium*) című ostromnapló szövegével³, valamint Lazius fentebb már említett beszámolójával. E vizsgálatok alapján cáfolom Burckhardt azon állítását, miszerint Herold csupán a dialógusformával próbálta palástolni műve szegényes tartalmát.⁴ Épp ellenkezőleg, Herold

² Johannes HEROLD, *Princeps Iuventutis, sive Panegyricus, Ferdinando Austriaco, Imp. Turc. Max. Caes. F. dicatus... Adieciimus eiusdem authoris Turcici belli M. D. LVI. Anno gesti historiolam, Dialogo descriptam*, Basel, 1557.

³ BARABÁS Samu (ed.), *Zrínyi Miklós a szigetvári hős életére vonatkozó levelek és okiratok*, második kötet, (Monumenta Hungariae Historica 30), Budapest, 1899, 327–344.

⁴ Andreas BURCKHARDT, *Johannes Basilius Herold. Kaiser und Reich im protestantischen Schrifttum des Basler Buchdrucks um die Mitte des 16. Jahrhunderts*, Diss. phil. Basel 1965, Basel/Stuttgart, 1966.

műve a szövegtörzs leginformatívabb darabja, amelynek információit a *Diarium* is megerősíti. Kiderül az is, hogy Heroldnak Laziuson túl saját, hiteles forrásai is voltak.

Végül a *Dialógus* utóéletével és más művekkel (főként Lazius és Istvánffy Miklós írásaival) való kapcsolatával foglalkozom. Különös hangsúlyt fektetek a *Dialógus* magyarországi recepciójára, bemutatva, hogy Istvánffy számos olyan információt kölcsönzött Heroldtól, amelyek máshol nem találhatók meg. Ez egyértelműen bizonyítja Herold művének hatását a magyar történetírássra és alakjának beilleszthetőségét a 16. századi magyarországi historiográfia-történetbe.

A disszertáció végső konklúziójaként azt vonom le, hogy Herold szövege hiteles és valódi történeti relevanciával bír. Nemcsak az 1556. évi dél-dunántúli hadjárat szövegtörzsének legkiemelkedőbb darabja, hanem az egész eseménysorozat legfontosabb, megkerülhetetlen forrásszövege. Ezzel Herold a magyar történetírás szempontjából is kiemelkedő tényezővé válik. Megállapítom továbbá, hogy az 1556-os hadjáratkomplexum és benne Szigetvár megvédeése egy az 1552-es egri diadalhoz mérhető, európai szinten is releváns és jelentőségteljes győzelem volt, amit a gazdag és sokrétű szövegtörzs léte is alátámaszt.

3. A kutatás eredményei

Az alábbiakban pontokba szedve foglalom össze a legfontosabb eredményeimet:

- 1) Herold történetírói tevékenységének gyökerei és jelentősége: megállapítottam, hogy Herold történetírói tevékenysége Bonfini *Decades*-ének 1543-as első kiadásával kezdődött. E munkásság szorosan összefonódik Bonfini művével és Magyarország történetével, amely utóbbit Herold elsősorban a német történelem tükrében, annak "negatív pandanjaként" értelmezte. Két történeti művet is írt Bonfini kiadásához: a *Chronologia Pannoniae* című Magyarország-kronológiát és az *Annotationes in Historiam Bonfinii* című kommentárt. Bebizonyítottam, hogy Herold történetírásának nemcsak tárgya, hanem alapja is a magyar történelem volt, és munkássága Brenner Márton Bonfini-kiadáshoz írt előszava nélkül nem értelmezhető.
- 2) Az 1556-os hadjárat szövegtörzse létezik és összefügg: feltártam egy tíz darabból álló, nagyrészt latin nyelvű szövegtörzset, amely az 1556-os hadjáratról készült beszámolókat tartalmazza. Kimutattam, hogy ezek a szövegek nem csupán tematikusan, hanem szöveghelyek és adatok szintjén is szoros kapcsolatban állnak egymással, így jogosan kezelhetők egységes törzsként. A *Diarium*ot kontrollforrásként használtam

a kortárs narratív szövegforrások és a később keletkezett összefoglaló munkák vonatkozásában. A korpuszon belül megkülönböztettem dokumentarista-jellegű, primer forrásszövegeket és narratív forrásszövegeket, valamint később keletkezett, nagyobb lélegzetvételű összefoglaló munkákat.

- 3) Herold művei az 1556-os hadjáratról: Herold két művet is szentelt az 1556-os eseményeknek: a Tiroli Ferdinándhoz írt panegyricust, a *Princeps Iuventutis*-t, és a *Rerum contra Turcas historiola* című dialógust. Bebizonyítottam, hogy bár e két mű önállóan is olvasható, együtt értelmi egységet képeznek, amelyet a közös kiadás és a belső tartalmi összetartozás is alátámaszt. A *Princeps Iuventutis* felvezetője a *Dialógusnak*, amely részletezi az ott csak említés szintjén szereplő "babócsai diverziót". E művekben kristályosodik ki Herold történelemszemlélete, amelyben a német patriotizmus, a *translatio imperii* doktrínája és Magyarország mint a "bukott keresztény állam" jelenik meg.

- 4) Herold hitelessége és forráshasználata:

- a. Szemügyre vettem Herold forrásait, és Burckhardt állításával ellentétben kimutattam, hogy a *Dialógus* számottevő forrásértékkel bír. A *Diariummal* való összevetésből kiderült, hogy Herold beszámolója hiteles és releváns információkat tartalmaz a hadjáratról, részletes csataleírásokkal és hatásvadász jelenetekkel színesítve.
- b. Vizsgáltam Herold és Wolfgang Lazius művének viszonyát. Bebizonyítottam, hogy Herold felhasználta Lazius munkáját, ami abból is látszik, hogy a Rinya folyó Babócsa nyugati oldalára való téves elhelyezkedését mindketten ugyanúgy rögzítik, ami Lazius térképének következménye. Ugyanakkor kimutattam, hogy Herold nem csupán Lazius "újrafelhasználása" dialogikus formába ágyazva, hanem saját jogán is releváns forrásértékkel bír, mivel sokkal hosszabb és informatívabb Lazius szövegénél, és rendelkezésére álltak más, közvetlen, szemtanúktól származó források is.
- c. A *Dialógus* későbbi kiadásokba való beválogatása (pl. Simon Schardius *Historicum opus* című gyűjteményébe), valamint az a tény, hogy a *Princeps Iuventutis* nélkül jelent meg, további bizonyítékot szolgáltatott a mű történeti relevanciájára.

- 5) Herold a magyar historiográfiában és recepciója:

- a. Bebizonyítottam, hogy Herold alakja és munkássága beilleszthető a 16. századi magyarországi historiográfia történetébe.

- b. Kiemeltem Herold Bonfinivel való kapcsolatát, mivel oroszlánrészt vállalt Bonfini 1543-as kiadásának munkálataiban, ami révén mélyebb érdeklődése alakult ki a magyar történelem iránt.
 - c. A vizsgálat fókuszába olyan specifikus szöveghelyeket helyeztem, amelyek alapján egyértelműen megállapítható, hogy Heroldnál olyan információk szerepelnek, amelyek csak az ő *Dialógusából* kerülhettek be Istvánffy Miklós szövegébe. Ilyenek például a Rinya melletti mocsárba szorult törökök leírása, Christoph Pollweiler halálának körülményei, Anton Fugger fiának, Johannesnek említése, Nádasdy Tamás nádor jellemzése, valamint Scipio a Landenberg halálának részletei.
 - d. Ez egyértelműen bizonyítja, hogy Istvánffy Miklós, aki a 16. századi magyar történetírás betetőzéseként megírta Bonfini folytatását, felhasználta Herold művét. Ezen a közvetett módon Herold műve fontos eleme lett a Magyarország történetéről szóló hazai feldolgozásoknak, beépülve a magyar historiográfiába.
- 6) Szerzői intenciók és Tiroli Ferdinánd ábrázolása: a különböző szerzők (Lazius, Herold, Forgách, Istvánffy) eltérő szempontok szerint ábrázolták Tiroli Ferdinánd főherceget. Bemutattam, hogy Herold szándékosan eltúlozta Korotna ostromának sikerét, hogy a hadjárat és Ferdinánd jelentőségét növelje, hangsúlyozva, hogy a főherceg alakjának megítélését a politikai érdekek és a kor ízlése is befolyásolta. Herold esetében a Pollweiler-családra nézve hízelgő megvilágításban adta elő az eseményeket, művét Pollweiler-panegyricusszá formálva, ami a *Princeps Iuventutis* párjává válik, de nem kerül azzal ellentmondásba.
- 7) Herold kapcsolati hálója: feltártam Herold kiterjedt kapcsolati rendszerét, amely főként Bázélre és a német nyelvterületre koncentrálódott, de magában foglalt befolyásos itáliai és birodalmi személyiségeket is. Megállapítottam, hogy Oporinusszal való kapcsolata kulcsfontosságú volt anyagi és szellemi függetlenségének megteremtésében, és hogy ez a háló hozzájárult ahhoz, hogy Herold műve ekkora visszhangot kaphatott.
- 8) Az 1556-os hadjárat jelentősége: összefoglalásként megállapítottam, hogy az 1556-os hadjáratkomplexum, benne Szigetvár megvédése, egy európai szinten is releváns, jelentőségteljes győzelem volt, amely az 1552-es egri diadalhoz mérhető sikertörténet. A létező, gazdag és sokrétű szövegtörzsek is alátámasztja ezt a kijelentést, és további kutatásokra is lehetőséget teremt.

Ezek az eredmények együttesen bizonyítják Herold történeti művének jelentőségét, és elhelyezik őt a 16. századi európai és magyarországi historiográfia térképén, hangsúlyozva a

magyar történelem meghatározó szerepét Herold munkásságában, és megerősítve, hogy a *Rerum contra Turcas historiola* nem csupán Burckhardt állításával szemben releváns történeti mű, de a 16. századi magyar historiográfia-történetébe is beilleszthető.

4. Az értekezés témájában megjelent publikációk

MAJOROS M., *Egy reneszánsz dialógus forráskérdései – Párhuzamok Johannes Herold Dialógusa és Wolfgang Lazius történeti műve között*, in: JUHÁSZ D. – KERTI A. E. (eds.), *Concentio A CHSEC XIII. Országos Konferenciáján elhangzott előadások*, ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2019, 124–146.

MAJOROS M., *Fikció vagy valóság? Egy dialógus szereplői. Johannes Herold Dialógusa, avagy egy elfeledett beszélgetés a 16. századból*, in: DÁVID B. – KISS G. F. – LENGYEL Á. (eds.), „Sapere aude” A Szegedi Történetshallgatók Egyesületének Első Konferenciája tanulmánykötete, Szeged, 2019, 85–93.

MAJOROS M., „*Johannes Herold dialógusa Wolfgang Laziuszal és Istvánffy Miklóssal*,” avagy *Johannes Herold Dialógusának elhelyezése az 1556-os szövegkorpuszban*, in: BERECH A. (ed.), *Historia Nostra IV.*, Eger, 2020, 87–101.

CSAPÓ F. – KASZA P. – MAJOROS M., „*Álomszerű haditerv Szapolyai János ellen*”, in: UJVÁRY G. (ed.), *Lymbus Magyarságtudományi Forrásközlemények*, Budapest, 2020, 47–64.

MAJOROS M., „*Ferdinánd arcai*” – *Tiroli Ferdinánd a humanista történetírásban: Wolfgang Lazius, Johannes Herold, Forgách Ferenc és Istvánffy Miklós Ferdinánd-ábrázolásai*, in: BÉKÉS E. – KASZA P. – KISS F. G. (eds.), *Latin nyelvű udvari kultúra Magyarországon a 15–18. században: a IV. Neolatin Konferencia előadásainak szerkesztett változata [a Szegeden, 2019. novemberében megrendezett IV. Neolatin Konferencián elhangzott előadások anyagai]* Szeged, 2021, 155–166.

MAJOROS M., *Ostrom, jegyzőkönyv, végvár és a fővezéri sátor – Az 1556-os dél-dunántúli hadjárat egy elfeledett ostromnapló feljegyzéseiben és Johannes Herold művében*, in: FEJÉR I. (ed.), *Végvárak, döntések és döntéshozók*, Studia Agriensia, Eger. (megjelenés alatt)

5. Egyéb publikációk

MAJOROS M. (ford.), *Zsámboky János feljegyzése a mohácsi csatáról 1584 előtt*, in: B. SZABÓ J. – FARKAS G. F. (eds.), *Örök Mohács – Szövegek és értelmezések*, Budapest, 2020, 432–433.

MAJOROS M., „*Vergilius Evangéliuma*” – *Faltonia Betitia Proba: Cento Virgilianus*, in: LÁZÁR I. – NAGYILLÉS J. – GELLÉRFI G. (eds.), *ANTIKVITÁS ÉS RENESZÁNSZ* 6, Szeged, 2020, 125–177.

MAJOROS M. (ford.), *Johann Ludwig Brassicanus [Cím nélkül]*, in: KASZA P. (ed.), *Buda Oppugnata – Források Buda és Pest 1540–1542. évi ostromainak történetéhez*, Budapest, 2021, 151.

MAJOROS M. (ford.), *Johann Lange: Három elégia Buda veszéséről, III*, in: KASZA P. (ed.), *Buda Oppugnata – Források Buda és Pest 1540–1542. évi ostromainak történetéhez*, Budapest, 2021, 394.

MAJOROS M. (ford.), *Georginus Sabinus: Elégia a törökök ellen hadba induló Brandenburgi Joachim örgróf választófejedelemhez*, in: KASZA P. (ed.), *Buda Oppugnata – Források Buda és Pest 1540–1542. évi ostromainak történetéhez*, Budapest, 2021, 509–511.

MAJOROS M. (ford.), *Kaspar Bruschi: Elégia Szász Mór hercegről*, in: KASZA P. (ed.), *Buda Oppugnata – Források Buda és Pest 1540–1542. évi ostromainak történetéhez*, Budapest, 2021, 512–515.

MAJOROS M., „*Tintába zárt élet*,” avagy *variációk egy témára – Rotterdami Erasmus önéletrajzai*, in: LÁZÁR I. – NAGYILLÉS J. – GELLÉRFI G. (eds.), *ANTIKVITÁS ÉS RENESZÁNSZ* 9, Szeged, 2022, 173–216.

MAJOROS M. (ford.), *Marcus Annaeus Lucanus: A polgárháború 1. könyvének fordítása*, in: LÁZÁR I. – NAGYILLÉS J. – GELLÉRFI G. (eds.), *ANTIKVITÁS ÉS RENESZÁNSZ* 11, Szeged, 2023, 129–168.

M. MAJOROS, *'A Life Locked by Ink' or Variations on a Theme – The Youth of Erasmus of Rotterdam in His Autobiographical Letters*, in: J. NAGYILLÉS – G. GELLÉRFI – T. JÁSZAY – P. MAYER (eds.), *Sapiens Ubique Civis IV*, Budapest, 2023, 333–345.

MAJOROS M. (ford.), *Marcus Annaeus Lucanus: A polgárháború 2. könyvének fordítása*, in: LÁZÁR I. – NAGYILLÉS J. – MOLNÁR A. – GELLÉRFI G. (eds.), *ANTIKVITÁS ÉS RENESZÁNSZ 14*, Szeged, 2024, 175–215.

Abstract

This doctoral dissertation presents the results of a long-term research project focusing on the literary reflections of the complexity of the 1556 military campaign in Southern Transdanubia, with a particular emphasis on the work of Johannes Herold. The dissertation is divided into two main parts:

1. Presentation of the campaign's text corpus: The research identified a corpus of ten texts which are thematically and philologically interconnected. It analyzes the authors' intentions within these texts and demonstrates how Archduke Ferdinand of Tyrol was portrayed in various works.
2. Analysis of Herold's oeuvre: The dissertation proves that his *Princeps Iuventutis* and *Dialogus* are not merely literary creations but possess significant historical source value. The dissertation refutes Andreas Burckhardt's assertion that the content of Herold's work is meager, demonstrating that the authenticity of the information found in the text is corroborated by the contemporary siege diary.

The most important findings of the research include:

- Herold's credibility and historical role: Herold's work has become an integral part of 16th-century Hungarian historiography, as Miklós Istvánffy, a prominent figure in Hungarian historical writing, incorporated specific information using Herold's text that is not found elsewhere.
- Existence of an interconnection of the text corpus: The research confirmed that the texts describing the 1556 campaign form a cohesive corpus and are closely interrelated from a philological perspective.

- Significance of the campaign: The dissertation concludes the 1556 campaign and the defense of Szigetvár represented a victory of European relevance, a claim further supported by the rich literary afterlife of the events.

In summary, the dissertation demonstrates that Herold's work is not only a credible and relevant historical source but also organically integrated into 16th-century Hungarian historiography, highlighting the pivotal role of Hungarian history in the humanist author's scholarly contributions.